

TISZAINTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visszajuttatására nem vállalkozik. Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A Wekerle-kormány bemutatkozása.

Tegnap történt meg a Wekerle-kormány bemutatkozása a képviselőházban nagy érdeklődés mellett.

A miniszterelnök programja alább olvasható; ez már Wekerle saját programja, nem pedig az, amelyet elődjétől ugyszólván leltárilag kellett átvennie.

A program megnyugtatólag hat az ország közvéleményére; Wekerle bölcs mérséklettel letompítja mindazokat a felszínre vetődött tuzó jelszavakat, melyek hónapok óta annyi izgalommal töltötték el az országot. Nem akar egy téren sem sötétbe ugrani, nem zárja el a megegyezésnek, az erők egyesítésének útját, lehetővé teszi, hogy e válságos időkben az ország nyugodtan, komolyan, szenvedélyek nélkül foglalkozzék a szükséges reformok ügyével.

Wekerle programjának komoly, tartalmas voltát legjobban igazolja Tisza István gróf válasza. Az ország legnagyobb pártjának vezére kijelentette, hogy a miniszterelnök állásfoglalásához való csatlakozástól csak egy kérdés: a választójog kérdése zárja el. Ezt az elválasztó őr sem tartja áthidalhatatlannak, a választójogi javaslat tárgyalására kiküldött bizottságban meg lehet kísérelni az ellentétek kiegyenlítését s a munkapárt mindent meg fog tenni, hogy e kérdést közmegegyezésre sikerüljön megoldani. Ez a kijelentés érthető is, hiszen maga Tisza kezdeményezte a választójognak újabb, szélesebb körű kiterjesztését. Hogy pedig a kormány most benyújtott javaslatához nem ragaszkodik görcsösen, arra következtetni lehet egyes kormányparti lapok állásfoglalásából, amelyek egyelőre tapogatózva, de egyre határozottabban foglalnak állást a mellett, hogy a választójogi javaslaton módosításokat kell eszközölni. A módosítások mind azt célozzák, hogy a magyarságot a törvény hathatósabban védje meg.

A kormányparti lapoknak ez az aggodalma igazolja azokat, akik már eddig is hangoztatták, hogy Vázsonyi javaslata mai alakjában veszélyt rejt magában a magyar állam nemzeti jellegére nézve. Tisza kilátásba helyezi a megegyezést, Wekerle nem zárkózik el előle eleve — remény van rá, hogy a két államférfi és a vezetésük alatt

tömörülő hazafiak meg fogják találni a megegyezés útját és a politikai életnek ez az örökös veszedelme valahára lekerül az izgató aktualitások közül.

Akkor aztán rákerült a sor a valóban szükséges és igazán értékes alkotások egész sorára, a melyekben Wekerle programja elég gazdag. A hadsereg nemzetivé tétele, a földbirtok politika, a tisztviselők szolgálati pragmatikája, a törvényhatósági tisztviselők élethossziglani választása, az ipar, a kereskedelem támogatása mind olyan kérdések, melyek körültekintő és he-

lyes megoldása a jövő nagy feladatait képezi. Különösen fontosak a miniszterelnöknek a békekilátásokról tett kijelentései. Őszintén kimondja, hogy hódítási szándék bennünket önvédelmi harcunkban nem vezet, de állami épségünket feltétlenül megóvjuk. Ellenségeink szándékára jellemző, hogy még ilyen állásfoglalásunk mellett sem látjuk a béketárgyalások eredményességét biztosítva.

Az új kormányprogram elhangzása után az ország most már érdeklődéssel várja a — tetteket.

Az új kormány programja.

— A választójog, a kiegyezés, a magyar hadsereg. A béke. —

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) Rendkívüli érdeklődés mellett a képviselőház ma délelőtti ülést tartott Szász Károly elnöke alatt.

A szokásos elnöki bejelentések után felolvasták a kormány lemondásának elfogadásáról és az új kormány kinevezéséről szóló királyi kéziratokat.

A miniszterelnök beszéde.

Ezután Wekerle Sandor miniszterelnök emelkedett szólásra és a következőkben fejtegette ki az új kormány programját:

A népek mai nagy erőfeszítése elmosza a társadalmi osztályoknak, jogoknak megállapított határait, kiegyenlítőleg hat az egész közéletre, a terhekkel együtt a jogoknak általánossá tételét tolja előtérbe. Nálunk nem a háboru vetette fel a választójog kérdését. Históriai fejlődésünknek megfelelően háboru előtt készítettük azt elő. Általánosítani kívánjuk a jogokat, de emellett megóvjuk nemzeti érdekeinket, biztosítjuk az erkölcsi műveltségi és kulturális irány vezetői szerepét. A nagy politikai kiegyenlítő műveleteknek csak első lánczeme gyanánt tekintjük a választójogot, amelynél azonban nem állhatunk meg.

A népesedési mozgalom fejlesztése, a munkaerők fokozása, értékének nemzetközi színvonalra való emelése sok feladatot szab elénk. A haladó kornak megfelelő szociálpolitikát akarunk követni. Erkölcsi és műveltségi erők vezetőszeropének biztosítása, népnevelésünk és tanügyünk fokozottabb fejlesztésére utal. Ezt kívánjuk elősegíteni azokkal a javaslatokkal, amelyeket a katolikus autonómia és az 1848: XX. tc. fokozatos végrehajtására nézve előterjesztettünk.

A közigazgatás terén a munkát a köz-

ségek reformjával kezdjük, ahol intelligens előjáróra kívánjuk a vezetést és a községi hatalom gyakorlását bizni. A középfoku adminisztráció hatáskörének és döntőbb jellegének kialakításával igyekszünk javítani. Állandó tisztviselőre van evégből szükség. Ezt úgy óhajtjuk elérni, hogy a törvényhatósági választott tisztviselőket élethossziglan válasszák.

Ugy nemzeti, mint kulturális és gazdasági haladásunknak leghatékonyabb tényezői a városok, melyeket autonómiajuknak megerősítése, anyagi segédeszközöknek növelése útján kívánunk céljaik elérésében elősegíteni.

Igaságszolgáltatásunk körében a bírói intézménynek a felsőbb fórumokon való bevezetése, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztése és szabadsajtónak megerősítése által igyekszünk, mihelyet a normális viszonyok helyreállanak, a mai állapotokon lényegesen javítani.

Revízió alá kívánjuk venni a sajtótörvényt és helyre akarjuk állítani az esküdtszéki bírászkodást.

A különböző gazdasági ágak helyzetét egyformán kívánjuk megerősíteni. Különös erővel nyomul előtérbe a földbirtokpolitika, melynél hármast irányt kell megóvni. Először a nemzetet, másodsor a többtermelést, harmadszor, hogy szélesebb rétegeknek tegyük lehetővé kisebb birtokok megszerzését. E célból a kisajátítás jogát kívánjuk alkalmazni nemcsak a kötött birtokok, hanem a községek, társulatok, sőt egyesek kezén lévő nagyobb birtokokra nézve is. Hitbizományokat annyiban kívánunk korlátozni, hogy újak

ne keletkezhesse, a meglévők az érdekeltek beleegyezésével megszünhessenek, a meg nem szűnők pedig csak szűkebb családi körre korlátoztassanak.

A több termelés terén el kell érnünk, hogy saját szükségleteinket mind magunk fedezzük. Ezért ipari nyers és segédanyagok termelésére különös és rendszeres gondot kell fordítani. Szükségesnek tartjuk a mezőgazdasági érdekképviselő tervezését és az idegenforgalomnak rendszeres megalapozását. A kisipart tömörítés, anyagbeszerzés, feldolgozás piacának biztosítása útján új életre akarjuk kelteni a gyáriparral szemben, nem életképes részét pedig a gyáriparkörébe bevonni. Az iparfejlesztés egyik legfőbb tényezője az ipari szakoktatás. Evégből új technikai és vegyészeti főiskolát akarunk felállítani.

A kereskedelemnél a helyi szükségletet a közvetítő kereskedelem mellett arra a nagy világkereskedelemben fektetjük a főszűlyt, mely messze idegenbe közvetíti az árucserét. A világkereskedelem egyik nagy útja a mi testünkön vonul keresztül, ami egyenesen predestinál arra, hogy a világ-gazdaság nagy forgalmából kivesszünk részünket. A népek gazdasági és kulturális helyzete azonban konjunktúrális jellegű, melynek a körülmények szabják meg feltételeit a népek nagy versenyében. Ez indít arra, hogy szövetségesünkkel megújítsuk szövetségünket.

Vajjon a most folyamatban levő béketárgyalások az általános és tartós békéhez vezetnek-e, azt határozottan nem tudom megmondani, de annyit tudok, hogy békekívánságunk őszinte és komoly, amely nem hódításokra, hanem csak integritásunk megővésére és belügyeink szabad rendezésének biztosítására törekszik.

Bármennyire óhajtjuk a tartós és tisztességes békét, a felbomlás csirait tenyésztani nem engedjük. Az államok helyett most alakuló népcsoportoknak a béke hamis jelszava alatti érvényesülését nem tűrjük, mert ez annyit tenne, hogy a béke jelszava alatt a népek állandó küzdelme lépne a mai helyzet nyomába. A népjogok tiszteletbentartása mellett tehát csirájában fogunk elfojtani minden ilyen bomlasztó törekvést.

De akár a béke olajágát, akár a kényeszerű küzdelmet hozza meg a közeljövő, egy bizonyos, hogy Németországgal való szövetségünket, mint a béke egyik leghathatósabb biztosítékát fenntartani és megerősíteni kívánjuk, sőt gazdasági vonatkozásokban mélyíteni. Ezen tárgyalásoknál is szemünk előtt gazdasági érdekeink és kereskedelempolitikai önállóságunk megővése lebeg.

Reméljük, hogy Magyarország gazdaságára részére sikerül ama nagyobb cselekvési teret

biztosítani, melyre szükségünk van. Kölcsönös érdekeink megővése lebeg szemünk előtt, ami azonban nem hátráltatja, hogy kereskedelmi szerződéseinket eddigi módon más államokkal is megújítsuk. Hangsúlyozom, hogy e szerződések Ausztria irányában nem jelenthetnek előleges lekötöttséget, mert szabad elhatározásunkat, melyet a jövő országgyűlésnek kívánunk fenntartani, semmi lekötöttség által nem korlátozzuk.

Pénzügyi helyzetünk minden pénzügyi forrás kimerítésére utal bennünket. Az államnak fenntartott jogok hasznosítása, a monopolszerű jövedelmi források egyes ipari termelvényeknek a termelők koncentrációjával való hasznosítása, illetőleg a haszonban való részesedés, a forgalmi és fogyasztási adóknak kimerítő hasznosítása, a jövedelemnek nemcsak progresszív, hanem a nyereségtöbbletekre is kiterjedő megadóztatása, a modern adótechnikának azon eszközei, melyek a kiadásokat bevételeikkel ellensúlyozzák. Államadósságaink konszolidálása, jelesen pénzeszközeinknek egy nagy vagyoni adó által való fokozatos bevonása, a pénzügyi mérlegek aktivitásának helyreállítása, — ezek a kibontakozás eszközei.

Maga ez a körülmény fokozott gazdasági tevékenységre indít bennünket, amely eredményes csak úgy lehet, ha annak útjából elhárítunk minden zavaró körülményt, mely a nemzet egész erejének összműködését akadályozza.

Gazdasági erőnk összhangjának kifejtése érdekében van szükség arra, hogy kiküszöböljük közéletünkben azokat az ellentéteket, melyek politikai életünkre nehezedenek és elhárítjuk az akadályokat, melyek a sikeres együttműködést hátráltatják

Azok a közjogi ellentétek, melyek politikai felfogásunkba éket vernek, két sarkajatos pontra vezethetők vissza; a gazdasági különválásra és a hadsereg önállóságára. A gazdasági különválás kérdésében bármilyen is felfogásunk, rendes viszonyok között nem hagyható figyelmen kívül a háboru által előidézett rendülés és a háboru által teremtett gazdasági helyzet, melyből Magyarország sem vonhatja ki magát, vitális érdekeinek kockázata nélkül. Amíg tehát féltékenyen kell megővünk törvényeinkben biztosított önrendelkezési jogunkat arra az esetre, ha a gazdasági viszonyok és saját érdekeink az önálló gazdasági berendezést teszik szükségessé, addig ma nem állhatunk doktrinér egyoldalúsággal arra az álláspontra, hogy e jogunkat érvényesítsük ma. A viszonyok ezt ma tárgyalanná teszik és feladatuk csupán az, hogy a jövő országgyűlés elhatározását, szabadságát biztosítsuk.

Az önálló hadsereg kérdésére nézve célunk az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregnek nemzeti és gazdasági szembontból való önálló kiépítése.

Ebbeli törekvésünk a katonai védelem egységének biztosítása mellett, Ó felsége helyeslésével találkozik. Önként érthető, hogy a reform csak a háboru után lesz keresztülvihető, addig csak előkészítésére szorítkozhatunk. Változatlanul fentartjuk azt az álláspontunkat, hogy jogilag e kérdés szabályozása egyedül a magyar nemzet és királyának ügye, magasabb politikai szempontok követelik azonban, hogy e kérdés bizonyos vonatkozásokban az osztrák kormányval is tisztáztassék. Jelentékeny lesz az a megterhelés, melyet hadseregünk külön ellátása által magunkra vállalunk, de sokszorosán ellensúlyozza azt, hogy a honvédséggel teljes közös intézmények olcsóbbá teszik az ellátást. Nagy politikai előnynek tartom továbbá azt, hogy megszűnnek azok az ellentétek, melyek a hadsereg beszerzéseinek kvótászerű megosztása körül Ausztriával folyton napirenden voltak és magának a kvótának jelentősége is ugyszólván minimumra redukálódik. A véderő tervezett reformja teljesen megvalósítja azt a jogos kívánságunkat, hogy hadseregünk igazán nemzeti legyen és megvalósítja azt a másik kívánságunkat, hogy önálló legyen.

Leomolnak tehát a válaszfalak, melyek közjogi akadályt képeztek politikai együttműködésünknek, politikai erőnk tömörülésének. Pedig erre a tömörülésre és itt nemcsak az egyes pártokhoz, hanem **mindenkihez intézem szavamat, aki az általam felállított programot helyesli, immár elodázhatatlan szükség van. Szükség van gazdasági szempontból, mert csak együttes erővel leszünk képesek a gazdasági tevékenységnek azt a fokozott mértékét kifejteni, mely a biztos erőgyűjtésnek és az azon nyugvó pénzügyi rendezettségeknek előfeltétele.**

De szükség van erre a tömörülésre még inkább politikai szempontból.

Ha a létért való küzdelemre, annak következményeire és azokra a törekvésekre gondolunk, melyekkel szemben sikerrel kell nemzeti létünket, állami egységünket megvédeni és új biztosítékokkal megalapozni, adja az ég, hogy egységben nyilvánuljon meg a hatványozott nemzeti erő és alkossa meg jövődönknek maradandó biztosítékait.

Gróf Tisza István beszéde.

A miniszterelnök nagyhatású beszéde után gróf Tisza István állott szólásra, a függetlenségi oldalról folytonosan közbekkiabáltak: Szünetet kérünk!, viszont a munkapártiak Tiszát akarták hallani. A zaj lecsillapultával Tisza megkezdte beszédét. Azzal kezdte, hogy a Wekerle által az államélet minden ágazatára kiterjeszkedett szavakkal szemben nehéz állást foglalni. Mindenekelőtt a közigazgatás kérdésével kíván foglalkozni. A közigazgatás egyszerűsítése dolgában egyetért Wekerlével, hogy a jegyzői állást magas kvalifikációhoz kell kötni, de tiltakozik az ellen, hogy olyan ügyvédek akarnak jegyzői pályára engedni, akik mint ügyvédek nem tudnak megélni. A kérdést egyáltalán nem oldja meg, ha a tisztviselőket életfogytiglan fogják kinevezni. Egyetért a minisz-

BÉKEMINŐSÉGÜ

pipere és fertőtlenítő szappanok

nagy választékban igen olcsón beszerezhetők:

FEKETE ERNŐ

droguista

„DIANA“ illatszertárában

Bémer-tér 3.

terelnökkel abban, hogy birtokpolitikai téren messzemenő intézkedéseket kell tenni. Ez irányban támogatni kívánja a kormányt. Ami a kisajátítást illeti, nem mondja, hogy mereven elzárkózik a kisajátítástól, de igyekezzék ezt a kormány más eszközök felhasználásával elkerülhetővé tenni.

Azt hiszi sokat elérhetnének azzal, ha a földbirtokosok a vagyonadójukat nem pénzzel, hanem bizonyos föld elengedésével rórnák le. Teljesen azonosítja magát a miniszterelnökkel a monarchia külpolitikai céljáról, irányáról és a német birodalommal való szövetségről mondott beszédével. Helyeslem, hogy felvették a tárgyalásokat Németországgal a gazdasági viszony létesítését illetőleg, de természetesen megőrizni kell a kereskedelmi politikai önállóságunkat. Szívóbb kívánja, hogy sikerüljön a miniszterelnöknek abbéli törekvése, hogy a kiegyezés kérdésében elhatározta, hogy az elhatározás szabadságát fentartani kívánja a jövő országgyűlésnek; de arra kéri, hogy semmi körülmények között ne engedje Magyarországot abba a helyzetbe jutni, hogy kénytelen legyen Ausztriával megújítani a kiegyezést anélkül, hogy garanciát kapna, hogy az általa megkötött kiegyezés előnyei biztosítva lesznek. Kéri és előre felelőssé teszi Wekerlét: gondoskodjék arról, hogy a kiegyezés, a melyet szóló Clam Martiniccal kötött, ne változhatóságok meg.

Attérve a hadsereg kérdésére, azt hiszi, hogy minden hazafiasan gondolkozó ember meg lehet elégedve a miniszterelnöknek a hadseregre vonatkozó jelentésével. Tudjuk, hogy a hadsereg reformja Ó Felsőge legmagasabb kezdeményezésére történt és ezzel az ügy abba a stádiumba jutott, ahol annak megvalósítását semmiféle földi hatalom nem hátráltathatja. A dolgoknak ezen öröndetes fejlődését maga és a párt hívei örömmel veszik tudomásul.

Egyetért Wekerlével abban, hogy a nemzeti hadsereg kérdését az osztrák kormányval is rendbe kell hozni, de ez csak adminisztratív és közjogi kérdésekre vonatkozhatik, viszont nem vonatkozhatik a magyar vezényszóra. A mi a magyar király és a törvényhozás dolga. Ó Felsőge szabad elhatározás...

Polónyi Géza közbeszól: Nem igaz, nem igaz! (Óriási zaj.)

Tisza folytatja: kéri a képviselőket, hogy több türelmet tanusítsanak vele szemben. A becsületes magyar embernek egy kötelessége van: ezen ügynek végleges diadalát minden párttekinet félretekvésével előmozdítani: Egyet ért azzal és Wekerlével, hogy a katonai kérdések megoldásával megoldatlanok maradnak a közjogi kérdések, a melyek a magyar nemzetet, ezen rétegeit elválasztják. (Helyeslés.)

Helyesen tennék a függetlenségi párton, ha a kérdés rendezésével a függetlenségi álláspontjukat abban hagynák. A közjogi válaszfalak megakadályozzák az egységes nemzeti bloknak megalakulását, a mely szükséges a magyar nemzeti politika sarktételeinek megvédésére.

Biztosítja a miniszterelnököt, hogy szóló és pártja támogatni fogja programjának végrehajtásában. Hogy egyesülés nem lehetséges, annak oka ama szerencsétlen körülmény, hogy napirendre tűzték a választójogot, (nagy zaj a baloldalon) amelyet a nemzet jövőjének szempontjából veszélyesnek tart.

Minden komolyan gondolkozó magyar embernek mindent el kell követnie, hogy ezen kérdést közmegnyugvársra oldják meg. Azon rendelkezések, amelyeket most fogunk tenni, örökre elvetik a kockát, ezért erre gondol és aggodalommal tekint. A második ezredév felé szükségesnek tartaná, hogy a választójogot becsületes kompromisszummal oldjuk meg. Májig ez a kérdés megoldva nincs. Megmaradunk becsületes, kötelességtudó ellenzéki álláspontunkon, támogatni fogjuk a kormányt minden oly kérdésben, melyek az államfentartáshoz szükségesek és

a magyar nemzeti elvek kidomborítását célozzák, de arra kéri miniszterelnököt, hogy kontroverz kérdések kiéleítésével ne tegye rájuk nézve lehetetlenné a helyzetet. Tisza beszédét a munkapárt zajos tetszéssel fogadta és számosan üdvözölték. Ezután elnök szünetet rendelt el.

Szünet után Mihályi Tivadar szólalt fel. Arról beszélt, hogy a románok a magyarság részéről sok üldöztetésnek voltak kitéve.

Gróf Apponyi Albert beszéde.

Ezután Polónyi Géza beszélt. Állítja, hogy a kiegyezéssel a függetlenségi párt egyik sarkalatos elvét adja fel. Ha elfogadjuk Wekerle programját, ez annyit jelent, hogy a függetlenségi párt küzdelmeiben Tisza lett a győztes. A magyar hadseregről szólva kijelenti, hogy ennek felállítására nem felségjog, hanem kizárólag a nemzet joga. Beszéde végén azt kérdezi, hogy milyen lesz a magyar hadsereg, lesz-e továbbra is közös hadügyminiszter, közös vezérkar, közös hadseregparancsnokság?

Ezután gróf Tisza István röviden reflektál Polónyi beszédére, majd Apponyi kijelenti, hogy sohasem fogadta el azt az álláspontot, hogy a hadsereg vezényleti nyelvének megállapítása felségjog lenne és ő ma is ezen az állásponton van. Ami Tisza ajánlatát illeti a kompromisszumot illetőleg, kijelenti, hogy a dolgozó és küzdő nép jogát nem tehetik alkudozás tárgyává. Polónyinak a kiegyezésre tett kérdésére azt válaszolja, hogy erre vonatkozólag a legközelebbi ülés

sen részletesen válaszol, ami a katonai kérdéseket illeti, kijelenti, hogy

kész egész reputációját, hosszú életén keresztül gyűjtött erkölcsi tőkéjét odaadni, hogy kötelességet vállaljék arra nézve, hogy a királyi ígéret nemcsak ígéret, hanem befejezett tény lesz.

Nem tudná elviselni a történelmi felelősséget, ha ezt az alkalmat, amely olyan eredményt ígér, amelyért évtizedekig küzdöttek, most könnyelműen elmulasztaná, vagy visszadobná.

Ezután az elnök Mihályi Tivadart utólagosan rendreutasítja. Mihályi itt azt állította, hogy a magyarság üldözi a románokat, erről csak a gyorsírási feljegyzésekből utólag értesült. Ez a beszéd arra volt szánva, hogy félrevezesse a külföldet. Ezt visszautasítja. Az elnök ezután a miniszterelnök programja felett megindult vita folytatását a február 5-én tartandó ülésre halasztotta.

A főrendiház ülése.

A főrendiház délután Hadik Barkóczy elnöklésével ülést tartott. Az ülés megnyitása után Wekerle Sándor miniszterelnök elmondta ugyanazt a programbeszédet, amelyet a képviselőházban tartott. Felszólalás nem történt.

Napirend után Zselénszky Róbert interpellációt terjesztett be a vetőmag ügyében. Wekerle megnyugtató válasza után az ülés véget ért.

Közkatona — vezérkari főnök.

Stockholm, január 31. A Djen jelenti: Krilenko elrendelte, hogy az orosz vezérkar helyett forradalmi bizottság szerepeljen két csoportban. Az egyik a hadkiegészítés, a másik a hadműveletek céljainak szolgál. Az első ő maga vezeti és a belső fronton az ellenforradalom ellen szervezi a harcot. Az orosz vezérkar főnöke jelenleg Ter Arutjunjans nevű katona, akinok két katona teljesít segédi szolgálatot. A hadműveleti osztályhoz kémkedő osztályt csatoltak, amelynek főnöke Feierabend katona.

A vörös gárda kormánya Finnországban.

Helsingfors, január 31. Az új kormányt a vörös gárda alakította meg Kullerve elnökségével.

Helsingfors, január 31. (Svéd távirati iroda.) A munkások végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy javasolni fogja a munkásoknak, válaszzák meg a gyűlöletes szenátus helyett a finn nép delegációját. Ez a delegáció a munkások központi tanácsával együttesen és ennek az ellenőrzése alatt fogja a kormányhatalmat gyakorolni, amíg a munkások másképpen nem intézkednek. A kormány, amelynek szociáldemokratának kell lennie, ideiglenesen a következőképpen alakult meg: Manner — elnök, Sirola — külügy, Haapalaanon — belügy, Letonmaeki — igazságügy, Kundinen — közoktatás, Kohonen — pénzügy, Lumiviokko — szociális ügyek, Olorauta — földművelés, Tokof — közlekedés, Lidquist — közlekedés és posta, Turkia — ügyész. A központi tanácsnak 35 tagja lesz, ezek közül tizet a pártok tanácsa, tizet a népszervezet, tizet a vörös gardisták, ötöt pedig a szervezett helsingfors munkások delegálnak. A szenátus nevét nem szabad többé említeni sem.

Pétervár, január 31. A finnországi vörös gárda tulajdonképeni célja az, hogy szovjet-kormányt alakítson Finnországban. A

vörös gárda ágyukat és páncélos automobiloikat kapott Pétervárról.

A szövetséges fejedelmek és Vilmos császár.

Berlin, január 31. Az eltiltott Deutsche Zeitung ma ismét megjelent, élén a következő közleménnyel:

Utalással a közleményünkre, hogy a bajor király megkísérelte, hogy befolyását a császárnál a német birodalom fennállását és jövőjét biztosító béke érdekében érvényesítse, a Leipziger Neuesten Nachrichten a következőket írja:

Nekünk is okunk van annak a feltevésére, hogy a Deutsche Zeitung jelentése igaz. Mi még egy lépéssel messzebb megyünk és hozzáfűzzük, hogy a lapnak a szövetséges fejedelmekhez intézett felhívása, hogy kövessék a bajor király példáját, már valóra is vált. Tudomásunk szerint ugyanis nem a bajor fejedelem az egyetlen, ki gondterhesen figyelte a breszt-litovszki eseményeket. Fel lehet azt is tenni, hogy Podewilt nem csak azért küldött ki, hogy Kühlmannnak bizalmat szavazzon.

A lipcsei lap tanuul való hívása nem teszi valószínűbbé a hirt. Nem valószínű, hogy a bajor király éppen Hertlinggel szemben lenne bizalmatlan. Éppen ezért feltehető, hogy ha történtek lépések, úgy azoknak egészen másfélék a céljai.

Litvánia függetlenségét akar.

Berlin, január 31. Lengyelországi és litvániai egyesült politikai pártok Kühlmann államtitkárhoz nyilatkozatot küldtek, a melyben az annexiómentes béke elfogadott alapelvére és a népek önrendelkezési jogára való tekintettel Litvánia lengyel lakosságának az a kívánsága jut kifejezésre, hogy a béke kötés után a történelmi Litvánia minden hadviselő fél részéről függetlenné nyilvánítottassék.

A vízdíjak felemelése.

A vízmérő kötelező beállítását javasolja a miniszter.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a csatornázás költségeinek egy részével is terhelt vízmű szabályrendeletét és a vízhasználatról szóló szabályrendeletet akként módosítja, hogy a vízdíjakat felemeli. És pedig akként emelte a vízdíjakat, hogy az 500 korona bérig terjedő lakások után az eddigi 3 százalékos vízdíjat 4 százalékra, az 500 korona bér feletti lakások után az eddigi 4 százalékról 5 százalékra, az üzletek stb. utáni vízdíjakat szintén 4 százalékra emeli, míg a fürdőszobák vízdíját az eddigi 30 korona helyett 35 koronában állapítja meg, még pedig 1917 elejétől.

Idő közben a minisztertől leirat érkezett, hogy a vízdíj emelését nem engedélyezi.

Ugy látszik, hogy most mást gondoltak a miniszteriumban.

A belügyminisztertől ugyanis tegnap érkeztek a szabályrendeletek. A leirat szerint a miniszter a *vízdíjak emelését* és ezzel kapcsolatban a vízvezetési szabályrendelet és a vízvezeték használatáról szóló szabályrendelet módosítását jóváhagyja.

Hát ezzel csak megvolnánk s bármily keservesen, valahogy kiizzadjuk a felemelt vízdíjat is, a sok más új terhekkel, de a miniszter leiratában mást is mond. Nevezetesen fontosnak tartaná, ha *kötelezővé tételnék a vízmérő-óra használata, mert vízművünk már elérte teljesítő képességének határát s a vízfogyasztást korlátok közzé kellene szorítani.* A vízmérők bekötését fokozatosan lehetne keresztülvinni.

Helyteleníti a miniszter a város azon eljárását, hogy a vízmű bevételeiből a csatornázás és fentartás költségei is fedeztetnek s felhívja a várost, hogy a jövőben a csatorna kiadásait annak bevételeiből fedezze.

*

Megjegyezzük, hogy ha a miniszteriumban egy kissé mélyebben gondolkoznak, rájönnének, hogy éppen azért kellett emelni a vízdíjakat, hogy a csatornázás deficitjét fedezzék belőle.

Különösnek találjuk azonban a miniszter leiratának azon részét, amelyben a vízmérő-órák kötelező beállítását sürgeti.

Igaz ugyan, hogy sok vizet elpocsékolnak Nagyváradon, de ennél még fontosabb közegészségi érdekek tiltakoznak a vízmérő-órák kötelező beállítása ellen.

Nagyvárad közegészségi és halálozási statisztikájának megjavítására semmi és senki nem volt oly döntő tényező, mint Nagyvárad városának kitünő és feltétlenül egészséges vízvezetési vize és hogy annak használatát nem szorították meg s nem literrel mérték ki a közönség részére a pompás vizet.

Mit gondol az a miniszteri referens, aki egyoldalú információk, egy irányban mozgó föltevések és ezekből kiinduló következtetések után mondta ki véleményét, mi lenne nálunk, ha a kötelező vízmérőket behoznák?

Igaz, hogy egyszerre leszállanának talán a vízfogyasztás s ezzel együtt a vízmű kiadásai, de ennek a közegészségügy adná meg az árát.

A mi közönségünk egyrésze és pedig éppen a szegényebb része, annyira megijedne a fizetéstől, hogy még a kiszabott vizet sem fogyasztaná s a megengedhető határon is tulmenne a vízzel való takarékoságban a közegészségügy veszedelmére.

Különben a vízmű-órák behozatalának a gondolata kísértett már sokszor a vízvezeték létesítése óta, de Nagyvárad közügyeinek vezetői nem tartották célszerűnek.

Azt hisszük, most is így lesz.

Tömeges zsebmetszések a brassói vonatokon.

Hogyan dolgoznak a banda tagjai?

Minden jel szerint a brassói vonatokon egy szervezett, nyilván nemzetközi zsebmetsző társaság dolgozik ez idő szerint. Az utolsó héten legalább tíz károsult jelentette a Brassó-budapesti vonalon fekvő egyes városok pályaudvari rendőri kirendeltségeinek, hogy a vonatokon ellopták a pénztárcáját. A károsultak között három ismert brassói kereskedő is van. Valamennyit Kolozsvár környékén lopták meg és pedig teljesen azonos módon.

A lopások a következőképpen történnek: A kiszemelt áldozat egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy a vonat folyosóján, vagy lépcsőjén három-négy ember közé kerül, akik ellenkező irányban akarnak elhaladni mellette, ami természetesen a szűk és emellett podgyászokkal megrakott és az utolsó zugig megtelt vonaton csak nem megvívhatatlan akadályokkal jár. Mire azután az áldozat kivergődik az ügyesen keresztülvitt rohamból, a pénztárcájának vége. A banda tagjai gondoskodnak ugyanis róla, hogy a tumultus pillanataiban a kifosztandó személy kezei ne pihenjenek a zseben. Így például véletlenül le, illetve felütik az áldozat kalapját, s mialatt ez utána nyul, a banda legügyesebb tagja kiemeli az előzőleg kikémlelt helyről a tárcát.

Annak, hogy éppen a brassói vonatokat szemelték ki a zsebmetszők, ezidőszent működésük színteréül, alkalmasint az a magyarázata, hogy ezek a vonatok most a legzsufoltabbak. A kiürített területek kereskedői ugyanis sűrűn járnak fel a fővárosba áruért és rendszeren sok pénzt visznek magukkal.

Igen érdekes az esete például Komlós Jenő mérnöknek, akit szintén a brassói vonaton fosztottak ki.

Az a vonat, amelyikben Komlós utazott, délután fél hatkor érkezett a szolnoki állomásra, ahol Komlós leszállott a vasúti kocsiából és bement az étterembe.

A vonaton sötétség uralkodott, még a pályaudvar gyenge fényét is elfogta a vonat előtt álló hatvani személyvonat. A kocsi lépcsőjén három katonai ruhába öltözött utastalált, az egyik hadnagy, a másik kettő pedig legénységi uniformis volt. Komlós elakart közöttük sietni, de a három katona közrefogta és sietséget s bizonytalanságot tetetve, lökdösték, késeltették a továbbmenésben, kérdezősködtek a vonat utirányáról, majd hirtelen eltűntek. Az összelökdösött utas végre bejutott fülkéjébe, hol néhány perc eltelté után a legnagyobb rémülettel állapította meg, hogy 600 koronát és fontos

iratokat tartalmazó értékes pénztárcája eltűnt.

Ugyanezen vonaton lopták el Füzeséry Zoltán dr. békésmegyei főispán tárcáját is, amelyben nem sok pénz, de annál fontosabb okmányok voltak.

És most jön az érdekes lopás szenzációs csattanója.

A meglöpött Komlós másnap utazott vissza. Már a vonaton ült, amikor az ablakon kitekintve, a legnagyobb meglepetésére észrevette a keleti pályaudvar perronján a hadnagy ruhás zsebmetszőt, aki kényelmesen sétálgatott. Kirohant a kocsiból és torkon ragadta a zsebmetszőt, akit átadott egy rendőrnek. Rövidesen megállapították, hogy a hadnagy rangot bitorolja, ellenben szökésben levő huszár.

A megszorított ember elárulta, hogy két társa már benn ül a vonatban, mert ismét préda után indultak. Átkutatták a detektívek a vonatot, de a két tolvaj valószínűleg látta társuk leleplezését és nyomtalanul eltűnt. A két tárcsa, a benne levő pénz és iratok nem kerültek meg.

A dinamitos fejű rokkant.

Butuk Lajos tinódi legény alighogy elhagyta a tizennyolcadik évét, berukkolt a 37. gyalogezredbe s elmarolt az olasz frontra. Ott megsebesülve hazajött s most a törvényszék előtt állott. (A tanács elnöke volt Seress Barna, tagjai: Stachó Károly és Persz Ferenc, jegyzője: Bolcas Ágoston dr.)

— Lopással van vádolva, közölte vele az elnök.

— Igenis, értem. Mikor hazajöttem a frontról, berugtam. Nem bírja a fejem az italt tartani, mert dinamitos.

— Hogy érti ezt, Lajos, kérdi az elnök.

— Ugy, hogy a fronton éppen fedezéket csináltunk, mikor dinamitot kaptunk. A fejembe is hatolt belőle, azt megrongálta s jobb szememet megvakította. Nem látok rajta.

— Persze, mondja az elnök, meggyengítette a dinamit a fejét.

— Meg. Hát ilyen állapotban bemásztam Faur Jánosné korcsmájába s elhoztam onnan egy kis pénzt s egy doboz cigarillót. Összesen az egész hét koronát. De kiegyeztem a tinódi korcsmárosnéval, mert szégyeltem a dolgot.

— Mennyibe egyezett ki?

— Nyolcvan koronába.

Az elnök hangosan ismételte:

— Nyolcvan koronába? — Igaz ez, Faurné?

— Igaz.

— Hát csak 7 korona volt a maga kára?

— De felszámítottam mást is. Aztán csak úgy mondtam neki 80 koronát.

— Mennyi a maga rokkant járuléka, Lajos? — kérdi az elnök.

— Havonta 11 korona.

— Na, és ettől kíván maga 7 koronáért 80-at.

A bíróság 4 napi fogházra ítélte a rokkant katonát s csak 7 korona megtérítésére kötelezte.

Medvigy István kir. ügyész az ítéletet tudomásul vette.

Autonomiai egyházi képviselő választása.

Mihelyt törvényerőre emelkedik a katólikus autonomiáról szóló törvény, mely már a képviselőház előtt van, — a királyi rendelet azonnal összefogja hívni a kath. autonomiát szervező országos kongresszust, mely már 1902 március 10. óta nem tartott ülést. A hercegprímás elrendelte a választást az időközben megürsedett mandátumok betöltésére.

Dr. Karsch Lollion apátkanonok elhalozásával a nagyváradi lat. szert. egyházmegyét megillető egyházi mandátum megüresedett s azért gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök elrendelte a választás megtartását. A választás a királyi jóváhagyással ellátott választási szabályzat szerint történik.

E szabályzat rendelkezéseihez képest elrendeli a megyéspüspök, hogy a kerületi esperesek február végéig rendkívüli gyűlésre hívják össze a kerület papjait a választás megejtése végett.

A szavazógyűlésen jelenlevők szavazójegyekkel, titkos szavazással szavaznak úgy a kongresszusi egyházi képviselőre, mint az öttagu bizottság tagjaira, kiknek hivatása lesz a megyés püspökhöz beküldött szavazójegyek s a szavazatok összeszámolása. Az egyházi képviselőre adott szavazatokat a kerületi gyűlés azonnal összeolvassa s arról jegyzőkönyvet vesz fel s a szavazatokat az egyházmegyei hivatalba küldi be.

A központi papság és a külön nem képviselt szerzetek áldozarai a székesegyházi főesperes által egybehívandó gyűlésen adják le szavazataikat.

A február végéig megtartandó választó gyűléseken beadott szavazatokat a megyéspüspök egy öttagu bizottság közbenjöttével számítja össze s a megyéspüspök állítja ki a megbízó levelet a megválasztott egyházi képviselőnek, akire az egész egyházmegyéből a viszonylagosan a legtöbb szavazat esett.

Az udvarias kalauz.

Éhesd felé robogott az 514-es személyvonat múlt év április 17-én, amikor Fülöp József máv. kalauz belépett a 104.267. számú harmadosztályu kocsiába. Egyik szakaszban ült Csorba Vazul, akitől a kalauz a jegyet kérte. Csorba azt mondta, hogy jegy nélkül szállt fel, de hajlandó a jegy árát kifizetni.

— Hadd lássuk, mondta a kalauz s egy összeget említett:

— Nem úgy van az, felelte Csorba, tudom én, hogy mennyi jár a vasutnak. Kevesebb. Itt van. Kell vagy nem?

A kalauz dühbe jött s a kezében levő kézi lámpást Csorbához vágta, majd, mikor a lámpa kialudt, torkon ragadta s előrántva a kocsinyitó kulcsot, szemem vágta a jegy nélküli utazót, majd a sötét szakaszból kilökte a világos szakaszba. Ott észrevette, hogy Csorba szeme vérzik, s ki is folyt, segíteni akart rajta, de késő volt.

Sulyos testi sértéssel vádolta Medvigy István királyi ügyész Fülöpöt a Seress Barna tanácselnök vezetésével ítélkező tanács előtt. (Bírák Stachó Károly és Persz Ferenc, jegyző Bolcas Ágoston dr., tolmács

Cerbu János.) Fülöp József azzal védekezett, hogy azt hitte, meg akarja támadni őt Csorba s jogos védelemből egyszer megütötte. Papp János, Garvi György kihallgatása és Tóth Ferenc dr. védelme után a bíróság 5 havi fogház büntetésre ítélte a kalauzt, betudván neki azt az állandó izgalmat, amely a vasutasokat a háboru fokozott munkássága folytán elfogta. Az ügyész és Rigó Lóránd dr. fellebbeztek.

Az Urleányok Mária kongregációjának farsangi estélye.

Ma délután fél 6-kor tartja farsangi estélyét az Urleányok Mária-kongregációja a Kath. Kör Szent László-termében. A művészi műsor nagy érdeklődést keltett az egész társadalomban s az érdeklődő közönség meg fogja tölteni a hatalmas termet, mert a jegyek nagy része már elkelt. Különösen nagy érdeklődést kelt a műsor „Az álom” című száma. Ez a vígjáték nagy derűtséget fog kelteni, mert a szerepek mind a legjobb kezekben vannak s a szerepeket Tóth Elek, a Szigligeti színház kitűnő művésze tanította be s ő végezte a rendezés nagy munkáját.

Az estély műsora a következő:

1. Prolog. Irta: dr. Krüger Aladár. Előadja: Kovács Gizi.

2. Kuhlau Fr. Op. 59. 1. sz. Zongorán előadja: Brán Mariska.

3. Harmónia. Páros jelenet a kereszténység IX. századából. Irta: Prohászka Ottokár után Párkányi N. Szereplők: Valéria, nápolyi patricius leány; Szabó Erzsike. — Cassidor, szigorú aszkéta: Rack Kálmán.

4. Az álom. Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Bokor Malvin, Személyek: Özv. Bárdyné Justh Magda, Vilma, Miklós, Terezi gyermekei Cseprega Erzsike, Somogyi Margitka, Orbán Nóra, Vass Mici, Vilma barátnője Tóth Erzsike. Szakácsnő Somogyi Ily. Szobalány Martin Matild. Konyhalány Klemens Ica, Sürgönyhordónő Orbán Irma. Mészáros inas Orbán Márton.

A szindarabot rendezi Tóth Elek, a Szigligeti színház tagja.

Belépési díj: Zsöllye 3 K. Támlásszék I—VIII. sor 2 K. Támlásszék IX—XII. sor 1 K 50 f. Földszinti állóhely 1 K. Erkély J-sor 1 K 50 f., a többi sor 1 K. Erkély állóhely 50 fill.

Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hirlap utján nyugtázunk.

A fentartott helyek a Kath. Kör háznagyánál megválthatók.

A Tiszántuli Méhészegylet működése.

A Tiszántuli Méhészegylet most tartott rendes heti összejövetele alkalmával Vajnovszky Vince egyleti főtktár saját találmányu mélyfekvő kaptárát mutatta be nagyszámu és válogatott közönség előtt. A mindvégig élvezetes és tanulságos ismertetést a hallgatóság zajosan megtapsolta.

A bemutatott kaptár a miniszteri kirendeltség értekezleti termében állandóan kiállítva marad és a következő összejövetelek alkalmával az érdeklődők által tanulmányozható.

Tegnap, január 31-én folyt le a Tiszántuli Méhészegylet rendes havi választmányi ülése.

Az ülésen Gresinczky Antal kanonok elnökölt.

Napirend előtt Niedermann Antal ügyvezető-elnök meleg szavakkal emlékezett meg dr. Davida Lajos választmányi tagnak a földmivelésügyi miniszteri kirendeltség vezetőjének legújabb kitüntetéséről.

A választmány viharos éljenzéssel fejezte ki örömeit dr. Davida Lajos osztálytanácsosi kinevezése fölött. A gazdag tárgysorozatból Niedermann Antal ügyvezető elnök a folyó ügyeket referálta.

Szilágyi Béla pénztárnok a pénztári állapotok és a méhészdélutánt rendező bizottságának működését vázolta.

Takács Gyula egyesületi titkár beszámolt a Budapesten f. évi január 26—27-én lefolyt méhészgyűlések eredményéről.

Végül a választmány az országos szövetségbe végrehajtó bizottsági tagul Niedermann Antalt küldötte ki és azonkívül a szövetségi közgyűlés számára 12 képviselőt választott meg.

Tizenhatezer koronás zsáklopás.

Megirtuk a napokban, hogy a Várkapu-utca 4. számú korcsmában Dienes István detektív a katonai detektívek társaságában négy orosz foglyot kártyázáson csípeit rajta, az oroszoknál körülbelül 2000 koronát találtak, ami mutatja, hogy a játék megfelelően nagy tételekben folyt.

Dienes detektív és a katonai rendőrség nyomozni kezdett, hogy a 2000 korona honnan került az orosz foglyokhoz. Különben még ezen összegben felül 400 koronát találtak náluk. Az nyilvánvaló volt, hogy a pénzt bűnös uton szerezték, s rövidesen sikerült megállapítani a nyomozóknak, hogy az orosz foglyok huzamosabb idő óta folytatott lopás révén jutottak az összeghez.

Az oroszok ugyanis az egyik nagy gözmalomban voltak munkára kirendelve, ahol nagymennyiségű finom zsákokat kezeltek. A zsákokból apródonként mintegy 16 ezer korona értékű loptak el s azokat pénzzé tették. A tolvaj oroszok közül egy őrmester is van, aki civilben villanyszerelő, társai ellenben közlegények.

Rövid huzavona után mindent beismertek és a detektívet elvezették azokra a helyekre, ahol a zsákokat értékesítették. Így rövidesen az orgazdák is kézrekerültek, akik beismerték, hogy az orosz foglyoktól vásároltak zsákokat, az egyik például egymagában 600 zsákot vásárolt meg. Ezek az emberek a zsákokat tovább árusították falusiaknak, akik fehérenemű készítésére használták fel az értékes vászon holmikat.

Érdekes, hogy a finom jutta zsákoknak nagy kereslete van, nemcsak fehéreneműeket készítenek belőlük, hanem kitűnő cipőbélseknek is feldolgozzák.

Az orgazdák különben a malom kárát nagyrészt megtérítették, 13 ezer koronát visszafizettek a károsult félnek.

A rendőrség részéről Nagy Lajos rendőrtiszt, a katonai rendőrségtől pedig Kalmár hadnagy folytatták a kihallgatásokat s a hatalmas munkát tegnap már be is fejezték.

* A volt miniszter köszönete. A pénzügyminiszter meleg köszönetet mondott a kereskedelmi és iparkamarának a VII. hadikölcsönjegyzés alkalmából kifejtett buzgó tevékenységéért.

Jelentés a breszt-litovszki tárgyalásokról.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkból január 30-án: A szünet utáni első ülésen Trockij hozzájárult Czernin gróf azon javaslatához, hogy várják be a kievi delegációkat és addig területi kérdéseket tárgyaljanak. Ezután Trockij kijelenti, hogy a pétervári távirati ügynökségnek az az állítólagos hire, mely az európai sajtóban keringett és amely helytelen tudósítási adott az első tárgyalási napokról, hamisítás.

Ezután az ülés véget ért.

Az orosz-román háboru.

Budapest, január 31 (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Az Utro Rossij a román kormány következő hivatalos jelentését közli: Csapataink Jassynál megverték az oroszokat. Bessarabiába bevonultunk, csapataink Odessza és Kissenew ellen vonulnak, maguk előtt hajtja a maximálista csapatokat. Az Elisabetha román monitort az oroszok elsüllyesztették.

Finnország jövődó hadserege.

Budapest, jan. 31. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A párisi lapok jelentik Pétervárról, hogy a finn szenátusa törvényjavaslatot készített a finn hadsereg nemzeti milícia alakjában való felállítására vonatkozólag. A javaslat szerint a legkisebb békeállomány 80.000 ember lesz. Engel finn államtitkár Pétervárra utazott, hogy a népbiztosok tanácsa előtt tiltakozzék a Finnországban levő orosz csapatok eljárása ellen, akik Finnország belső ügyeibe avatkoztak.

Anglia és Franciaország.

Budapest, január 31. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: Balfour közölte az Angliában időző küldöttséggel, hogy Nagy-Britannia teljes mértékben méltányolja Franciaország függetlenségét. Elítéli az orosz elnyomó politikát és azt az eljárást, amelylyel a Finnországban levő katonák az ország belügyeibe beleavatkoznak. Kifejezi Balfour reménységét, hogy Finnország nemsokára véglegesen elfoglalja helyét a szuverén nemzetek között.

..HIREK

DIADAL-ÉNEK.

Zenét szerette Resch Mihály. Első előadása vegyes karral és zenekari kísérettel február 2-án a Szent-László-teremben.

Borusak a napok
Zordonak az esték,
Soha még a jó hirt
Ily mohón nem lesték.

Vészes vihar tombol
A vénhedt világon,
Vérbe ful az Ember,
Megdermed az álom.

Végtelen sirások
Zudulnak az Égre,
Zúgó zokogások
Verődnek a légbe.

El-elvesz a remény,
Feltámad a kétség,
Ámde győz az erény,
A hősi vitézség.

Drága magyar Hazánk!
Békédre sóvárgunk,
Diadal az imánk,
Diadal a vágyunk!

DR BÁRÓ WCLASSICS TIBOR.

* Az állításköteleseknek nem kell jelentkezniök. A hivatalos lap a honvédelmi miniszter körrendeletét közli, hogy az állítás köteleseknek (1897-évfolyambeliek) összeírására való személyes jelentkezése teljesen elmarad, mire ezek a népfelkélési névjegyzékbe felvételtek, összeírásuk, a születési és halotti anyakönyvi kivonatuk, továbbá a népfelkélési névjegyzék alapján hajtandó végre és pedig április 31-ig bezárolag.

* A Kath. Kőr szombati nagy hangversenye. Az idei hangversenyek nivóján magasan tulemelkedik a szombati Kath. Kőri hangverseny, melynek műsora olyan művészi számokból van összeállítva, melyek a jegényesebb igényeket is kielégítik. Az ünnepi beszédet dr. Stokker József ügyvéd tartja, kinek általánosan tisztelt egyénisége és ismert szónoki kvalitásai garanciát nyújtanak, hogy érdekes mondanivalója lesz. A zeneszámok közül kiemelkedik a két nagy karének, melyet a megerősített székesegyházi énekkar Resch Mihály karnagy vezetésével alatt visz diadalra. A honvédszenekar Scharf Károly karnagy vezetésével gyönyörű Mozart nyitányt játszik. Nagyszerű élvezetet ígér dr. Dayka Endréné urasszony magánéneke és a pompás, csupa melodiákkal teli hárfatrió, melyet Nagy Ferenc honvédfőhadnagy, Kürti István és Albert Ede zenetanárok adnak elő. Az előadás, melynek egész

jövedelmét a Szurmay-alapra fordítják, szombaton délután fél 6-kor kezdődik. Jegyek előre válthatók a Kath. Kőr háznagyánál.

* Belányi Imre újabb nagy török kitüntetése. Belányi Imréről, a nagyváradi villamosmű volt kiváló igazgatójáról ismét érdekes hír érkezik. Belányi, mint magyar népfelkélő mérnökhadnagy vesz részt a világháboruban és pedig a török hadsereghez beosztva. Tudását, kiváló képzettségét és szorgalmát katonai fölöttes hatóságai állandóan a legnagyobb méltánnyal ismerték el. Eddigi kitüntetéseihez Belányi most megkapta a török szultántól az ezüst Liakat rendjelet is. Ez a német Pour le mérite-nek felel meg, liakat annyit jelent arabul, hogy „Az érdemért”. Belányi újabb nagy kitüntetésének híre nagyváradi ismerősei körében általános örömet keltett.

* Esküvő. Palóczy Lilykét, a nagyváradi hölgyvilág ünnepelt szépségét tegnap vezette oltárhoz Kovács Dániel honvédszázados. Az esküvő Budapesten igen diszes keretben történt meg.

* A sertésbiztosítás ellenőrzése. Az Orsz. Sertésforgalmi Iroda értesítette Nagyváradi városát, hogy Nagyváradi város területére a sertésbiztosítás és sertésforgalom minden ügyének ellenőrzésével Bodó Lőrincet bizta meg s ezen megbízást a közérkezési miniszter megerősítette.

* A családi pótlék-kiegészítés a városnál. A nehéz megélhetési viszonyok indították Nagyváradi város törvényhatóságát arra, hogy a személyi pótlékban részesülő városi közigazgatási alkalmazottak részére családi pótlék kiegészítést engedélyezzen. Ennek fedezésére az állami hozzájárulást jelölték meg, azzal, hogy ha az államtól nem kap fedezetet, a szükséges összeget az 1917. évi költségvetési hiány fedezésére engedélyezett folyószámla kölcsön fedezésével fedezzék. A belügyminiszter most értesíti Nagyváradi városát, hogy az állami hozzájárulást nem engedélyezi, mert erre felhatalmazása nincs, de azt sem hagyhatja jóvá, hogy a pótlék-kiegészítéseket kölcsönökből fedezzék. Hozzon új határozatot a város a fedezetre nézve.

* A Református Leányegyesület farsangi estélye. Széleskörű érdeklődés nyilvánul meg a református Leányegyesület szombaton, február 2-án, a Vigadó nagytermében rendezendő farsangi estélye után. A műsor ügyesen összeválogatott számai igazán megérdemlik az érdeklődést. Az estély clouja a „Hamu pipóke” 3 felvonásos daltáncjáték lesz, mely a próbákról itélve nagy hatást fog elérni.

* Megnyílnak az iskolák. Tudatom a tanonctartó mester urakkal, hogy az iparos tanonciskola előadásai február 2-án, vasárnap újól megkezdődnek s kérem, hogy tanulóikat a részükre eredetileg beosztott napokon iskolába küldjék. Szücs Izsó, ipariskola igazgató.

A nagyváradi női kereskedelmi szaktanpályam ezuton hívja fel növendékei figyelmét arra, hogy a tanítás f. hó 4-én, hétfőn délután a rendes helyen és a rendes időben veszi kezdetét. Az igazgatóság.

* Halálozás. Szücs Barnuska életének 20-ik hónapjában, rövid betegség után, szüleinek nagy bánatára elhunyt. Temetése február 2-án lesz a Széles-utca 30. számú gyászháztól.

* Az élelmezési ügyosztály személyzetének háborus pótléka. A közlélezési ügyosztály ellenőrző bizottságának elnöke: Materny Imre tegnap terjesztette be a bizottság legutóbbi ülésén hozott azon határozatot, amelyben javasolják, hogy az élelmezési ügyosztály személyzetének, — az egyenlő elbánás elvénél és a megélhetési viszonyokra való tekintettel, valamint elismerést érdemlő működésükért, — szintén megadassék fizetésük 35 százaléka háborus pótlék címén, még pedig 1918. január 1-től. Az ügyosztály javaslata felemlíti, hogy az 1916—1917. évi jelentésükben javaslatot tettek az ügyosztály személyzetének fizetését javítsák, amelyet honorált is a törvényhatóság. Ez a javaslat azonban a létminimumot vette alapul, de az ezekre előirányzott összeg azon alul maradt s mivel a háborus segílyt elvesztették s a beszerzési előleget levonták, egyesek az előző évinél is kevesebbet kaptak. Ezért szükséges, hogy segítsenek a helyzetükön, amit annál inkább teljesíthet a város törvényhatósága, mert a 35 százalékos pótlék nem érinti a városi pénztárt.

* Vasárnap népszövetségi mozi. A Kath. Népszövetség vasárnap délután ismét mozi-előadást rendez a Kath. Kör Szent-László-termében. Az előadás műsorát később közöljük.

* Adomány a vak katonáknak. Ifj. Csordás Józsefné 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonák javára. Gyűjtésünk ezzel 5157 K 42 fillérre emelkedett. Rendeltetési helyére juttatjuk.

**Legujabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.**

Leibchenek félárban!

* Az Országos Sertésforgalmi Iroda (Budapest, V., Bálvány-u. 7. szám) ezennel hivatalosan közli, hogy Biharvármegye területére, illetve a derecskei járásra a Közgazdasági Bank és Váltóüzlet R. T. a debreceni céget, a sárréti, berettyóújfalusi, bínarkeresztési, cséffai és nagyszalontai járásokra Koltay Károly budapesti céget, a központi, szalárdi, margittai, érmihályfalvai, székelyhidi, tenkei, béli, magyarcsékei, belényesi, vaskóhi és élesdi járások területére Hammerschlag Viktor budapesti céget az iroda főbizományosságával megbizta. Felkérjük a vármegye és a vármegye járásainak sertésstartó közönségét, hogy hízott sertéseinek átadása ügyében haladéktalanul lépjen érintkezésbe az iroda fenti főbizományosságával. Figyelmeztetjük a sertésstartókat, hogy szabad sertésforgalom nincs, a sertésszállítás csak engedéllyel történhetik s a hatósági engedély alapján közfogyasztásra hízalt sertéseket kizárólag a m. kir. miniszterium 4782—1917. M. E. számú rendeletével felállított Országos Sertésforgalmi Iroda jogosult átvenni. Amennyiben a sertésstartók a fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesznek eleget, az Országos Sertésforgalmi Iroda kénytelen lesz a már elrendelt rekvirálás alapján a közellátás biztosítására szükséges sertéseket a legszigorubb eszközökkel megszerezni.

A házi és gazdasági szükségletlen felüli zsír- és szalonnakészletek az iroda fenti főbizományosságának, illetve albizományosságának szintén haladéktalanul átvételre bejelentendők, ellenkező esetben az iroda e készletekre is foganatosítani fogja a már elrendelt rekvi-

rálást. Minden utólagos kellemetlenség elkerülése végett nyomatékosan figyelmeztetjük a sertéstulajdonosokat, hogy sertéseiknek törvénytelen uton való értékesítésétől tartózkodjanak, sertéseiket az iroda megbízottjainak adják át, mert e rendelkezés megszegője ellen a legszigorubb megtorló intézkedéseket lesz kénytelen az iroda foganatosítani.

**Ruhák, férfiöltönyök, felöltők,
festése és tisztítása. Függyöny,
kézimunka, kelengyeneműek tisztítása.
Fekete festés elsőrendű
kivitelben**

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában, Nagyvárad.

Gyár telefonszám 34. Felvételi üzlet 14-69.

Színház.

Heti műsor:

Péntek: Sztambul Rózsája.
Szombat délután: Tavasz és szerelem.
Szombat este: Vasgyáros.
Vasárnap délután: Tessék szellőztetni!
Vasárnap este: Lavotta szerelme. (Bemutató előadás.)

A Sztambul rózsája mai előadásán Gondzsa Güllt — Kovács Margit, Achmedet — Békefi Lajos és Midilit — Kálmán Mancsi játsszák.

Lavotta szerelme. Mint arról már hirt adtunk, vasárnap este lesz a Szigligeti színházban a Lavotta szerelme című daljáték bemutató előadása. A kitűnő történelmi lyra főbb szerepeit Vigh Mancsi, Sz. Zsigmond Anna, Bihari Sándor, Békefi Lajos, Tompa Béla, Szigethy Jenő, Stoll Béla és Szabó Gyula játsszák.

Délutáni előadások. Szombaton délután a megkapóan szép zenéjű Tavasz és szerelem, vasárnap délután pedig a Tessék szellőztetni című bohózat tölti be a műsort.

Nyílttér.

Az általam megvett ADRIA-kenyérgyárat

ERZSÉBET-kenyérgyár

cim alatt tovább vezetem.

A régi telefonszám (551) megszüntetvén

ÚJ TELEFONSZÁM: 10—46

mely szám alatt mindenféle szakmámba vágó megrendeléseket elfogadom és legnagyobb pontossággal és gondnal teljesítem. Sütnivalót :: reggel 8-tól 9-ig fogadom el. ::

Fiókküzletek:

Szent László-tér 7.

Teleki-utca 53.

Nagy Sándor-utca 4.

Szives pártfogást kér:

Róth Sámuelné

Szacsvai-u. 44. Telefon 10-46.

Főszervező:
Dr. KRÜGER ALADÁR.

Felelős szervező:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hadapród- és felsőiparisiskolába
való felvételre, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra
felelősséggel előkészíték.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-
látást nyerhet. Guttman, Magyar-u. 9. sz.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8—
Majolika gyümölcs állvány	8—
Majolika tálcá fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcs készlet	8—
Vizez készlet csiszolt üvegből	8—
Boros	8—
Likőr	8—
Söröskészlet színes aranyozással	8—
Boroskészlet színes	8—
Vizezkészlet színes	8—
Likőrkészlet színes	8—
Befőtteskészlet kristály üvegből	8—
Gyúto ölc készlet kristály üvegből	8—
Majolika fali sótartó színes	5—
Majolika vizeskanca színes	5—
K. nyér kosár színes üveggel	5—
China ezüst cukortartó	5—
China ezüst gyümölcs állvány	5—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfazék	5—
Majolika dísz figura	5—
Porcellán főzőlábos	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	40—
Kávéskészlet színes aranyozással	40—
Feketes készlet színes aranyozással	80—
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	120—
Hideg felvágottas kész. sz. aranyozással	20—
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80—
Fali tűkór színes aranyozott kerettel	25—
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő	25—
Teás pohár China ezüst foglalásban	8—
Teás csésze szin. finom aranyozással	8—
Kávés	8—
Köpcésze	8—
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8—

**Nippek, Figurák, Szent Antal
szobrok, Mária szobrok, Szent-
telt viztartók, Konyhaberend-
ezési cikkek, Képek, Keretek,
:: Ablak üvegezés. ::**

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg
és díszműru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. február 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram széles Tungstam-égők
állandóan raktáron.

Betűszedő tanulónak
fiu és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztítóso-
kat és átalakításokat
elvégezzük. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Képkerekezések

a legmodernebb kivitelben
minden formában és színben.

ABLAKÜVEGEZÉSEK

raktáron lévő nagy üvegekészlet
miatt olcsó árban, gyorsan készül-
nek. Ovál keretek nagy raktára.

Modern képkerekezési vállalatnál
Rákóczi-ut 10. Nyílt üzlet, a
!! Széchényivel szemben. !!

UJSÁGKIHORDÓNÓK

FELVÉTEKNEK

a „TISZÁNTÚL”
KIADÓHIVATALÁBAN.

VISZKETEĞ

rüh, sör, ótvár, sebek és mindenféle
bőrbajokat gyorsan és biztosan gyógyít a

BORÓKA KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely
ára 3 kor. nagy tégely ára 5 kor. családi
tégely ára 9 korona. Hozzávaló szappan 5 kor.

KÉSZITI:
Gerő Sándor
gyógyszerész. Nagykőrös.

Nagyváradon kapható: Csillag gyógyszerár,
Irgalmasrend gyógyszerár Kain, Eszter,
Németh Pál, Dr. Rácz és Vadász, Reisz Ist-
ván, Szent-Antal gyógyszerár, Csanda Endre
és Zsigmondovits Géza gyógyszerárában.

Hirdetmény.

Az 1918. évi I. t. c. alapján a Borter-
melési adó tárgyában a Nagyváradai borter-
melő és szőlőbirtokosokat az alábbiakra fel-
hívom:

A fenti t. c. 13. §-ában foglaltak szerint
a bortermelési adó kezelése a város hatá-
skörébe utaltatott.

Az 1917-ik évben termelt bormust és
bor után tekintet nélkül arra, hogy még a
termelő birtokában van-e vagy sem, a vonat-
kozó törvény 3. §-ában megállapított 14
korona bortermelési adó fizetendő hektolite-
renként.

A bortermelési adóról szóló 1918. évi
1000. sz. körrendelete értelmében kötelesek
a városi fogyasztási adóhivatalnál f. évi ja-
nuár 31-ig bejárólóg irásban vagy élő szó-
val bevallani, azt a must vagy bormennyisé-
get, amelyet 1917. évben Nagyvárad városá-
ban vagy annak határában termelt, köteles
továbbá bevallani az is, hogy azt 1917. évi
termésből kinek és mily mennyiséget adott
el, illetőleg saját fogyasztására mennyit hasz-
nált fel, végül mennyi maradt készletben?

Tájékoztató közlöm azt is, hogy ha ter-
melőnek 1917 évi összes bortermése 50 hek-
tolitert meg nem haladt, úgy az 1917 évi
termésből származó és az 1917 évi decem-
ber hó 1-ső napja előtt eladott must és bor
után járó adót nem a termelő, hanem a
vevő köteles megfizetni, az 1917 évi decem-
ber 1-ső napja után eladott must és bor-
mennyiség után járó adót azonban abban az
esetben is a termelő köteles megfizetni, ha
az 1917 évi terméssel az 50 hektolitert nem
haladta volna meg.

Végül figyelmeztetnem kell a termelőket,
hogy a kitűzött határidőig a bejelentés elmu-
lasztása a most hivatott körrendelet 1.
§-ának 2. bekezdése szerint a bortermelési
adótörvényben megállapított büntetést vonja
maga után.

Nagyvárad, 1918 évi január hó 26.

Juricskay Barna,
pénz- és adóügyi tanácsos.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Ertesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak.
Elvégezzük villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

! ALKALMI VÁSÁR !

Sejmek, kasmi-
rok, női fehérne-
mők, szőnyegek,
nagyválasztékban

KELENGYE

áruház Sz. László-
tér 5. sz., a volt
Krauer féle bolt-
: helyiségben. :-